

AMO.CZ

LISTOPAD 2016

BACKGROUND REPORT | XXII | OSN | UNSC | 02

Trestněprávní odpovědnost členů mírových misí OSN

Lucie Kalousková

PRAŽSKÝ STUDENTSKÝ SUMMIT | WWW.STUDENTSUMMIT.CZ

1 Úvod

1.1 Co jsou to mírové mise¹

Základním cílem a důvodem vzniku Organizace spojených národů² je udržování mezinárodního míru a bezpečnosti. Odpovědnost za tuto činnost je na základě článku 24 odst. 1 Charty OSN³ svěřena Radě bezpečnosti OSN. Ta k tomuto úkolu postupem času začala používat nástroj tzv. udržování míru (peacekeeping), jehož cílem je právě zajištění podmínek pro dlouhodobý mír a stabilizaci hostitelské země. Z počátku byly tyto mise zcela neozbrojené, avšak s vývojem jejich poslání byla i těmto silám přidělena vojenská technika.

Pro mírové mise je typické, že nejsou definovány ani specificky obsaženy v Chartě OSN. Otázka, co vlastně tento pojem znamená, je standardně řešena za pomoci charakteristických znaků, které by operace udržující mír měla splňovat.⁴

Mírové operace samotné jsou mise vedené Oddělením mírových operací (Department of Peacekeeping Operations). Členy mise tvoří vojáci, policie i civilní osoby.⁵ Všichni zmínění se mají řídit normami chování, jimiž jsou tzv. Deset pravidel⁶ a „We are United Nations Peacekeepers“⁷. Principy, jež by každá mise měla naplňovat, lze shrnout do třech bodů:

- souhlas zúčastněných stran,
- nestrannost,
- neužití síly mimo situace sebeobrany či pro splnění vydaného rozkazu.⁸

1.2 Proč je důležité řešit trestněprávní odpovědnost členů mírových misí

„Peacekeeping is – and always will be – dangerous, demanding and exceptional, and no participants should assume peacekeeping to be „normal“.“⁹

OSN jako mezinárodní organizace se na základě článků 104 a 105 Charty OSN těší mezinárodní imunitě a totéž platí v souladu s článkem 105 odst. 2 i o jejích funkcionářích. Ustanovení zbavuje trestněprávní odpovědnosti i členy mírových misí v zahraničí.¹⁰ Nicméně zakládající státy OSN neměly zdaleka v úmyslu poskytnout svým představitelům neomezenou imunitu před trestněprávní odpovědností. To dokazuje i rozsudek Mezinárodního soudního dvora, který

¹ V českém prostředí také mírové síly OSN, modré přílby či barety.

² Dále jen „OSN“.

³ Charta Organizace spojených národů. [online]. [cit. 23. 7. 2016]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/charta-organizace-spojonych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf>.

⁴ MURPHY, Ray. UN Peacekeeping in Libanon, Somalia and Kosovo: Operational and Legal Issues in Practise. New York: Cambridge University Press, 2007. ISBN 978-0-521-84305-8

⁵ Peacekeeping Operations. [online] ©2016 United Nations. [cit. 23. 7. 2016]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/operations/>.

⁶ UN Standards of Conduct. In: cdu.unlb.org [online]. ©2016 United Nations. [cit. 23. 7. 2016]

Dostupné z:

<https://cdu.unlb.org/UNStandardsOfConduct/TenRulesCodeofPersonalConductForBlueHelmets.aspx>

⁷ We are United National Peacekeepers. [online] ©2016 United Nations. [cit. 23. 7. 2016]. Dostupné z: http://www.un.org/en/peacekeeping/documents/un_in.pdf.

⁸ What is Peacekeeping? [online]. ©2016 United Nations. [cit. 23. 7. 2016] Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/operations/peacekeeping.shtml>.

⁹ Zeid Report [A/59/710]. [online]. ©2016 United Nations. [cit. 23. 7. 2016]. Dostupné z: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/59/710.

¹⁰ MURPHY, Ray. Op. cit.

vymezuje tuto imunitu jako funkční, jinak řečeno, imunity může představitel OSN požívat pouze při výkonu svého poslání/mise.¹¹

Ačkoli lze mírové mise považovat za prospěšné, ani zdaleka se nemohou vyhnout mnohým kritikám. Co může být totiž více pokrytecké než propagace lidských práv, s jejichž uplatňováním má problémy samotná OSN? Zde je poukazováno zejména na páčání násilí v nejrůznějších podobách proti místním obyvatelům, krádeže a jiné. Tyto praktiky totiž diskreditují a podkopávají důvěru v akceschopnost organizace samotné.¹²

2 Mírové mise

Poté, co jsme obeznámeni se základními principy a funkcí mírových misí, je důležité věnovat se jejich právnímu uchopení v systému mezinárodního práva. Dalším krokem je seznámení se se současnými i minulými operacemi tzv. modrých přileb.

2.1 Právní podklad a odpovědnost

Jak již bylo výše uvedeno, základní odpovědnost za udržování mezinárodního míru a bezpečnost má Rada bezpečnosti OSN. Třebaže Charta OSN neobsahuje explicitní odkaz ani definice mírových misí, Rada bezpečnosti se při pověřování a nasazování mírových misí odvolává na ustanovení kapitoly VII upravující Akce při ohrožení míru, při porušení míru a činech útočných.¹³

Prvním ze smluvních dokumentů, který je při každé mírové misi potřeba uzavřít, je tzv. Memorandum of Understanding. Tento dokument je uzavírán mezi OSN a zemí, která se bude vojensky nebo za přispění policejních sil podílet na mírové misi. Jejím obsahem je ustanovení odpovědnosti a standardů vysílaných osob, vybavení a dalších podpor. Memorandum po jeho podpisu zůstává v platnosti až do konce mise nebo v případech jeho změny do doby účinnosti dodatků.¹⁴

Obsah samotného mandátu mise se liší dle konkrétní situace, pro kterou jsou modré barety povolány. Nejčastěji se však jedná o předcházení propuknutí konfliktů, stabilizaci situace za klidu zbraní nebo nápomoc při dodržování mírových smluv.¹⁵ Pro mandát je dále typické, že se nenachází v jediném dokumentu, ale je např. v rezolucích Rady bezpečnosti OSN, reportech generálního tajemníka OSN pro Radu bezpečnosti nebo v dalších relevantních smlouvách.¹⁶

Mandát, který mají mírové mise naplňovat, je však nutné striktně odlišovat od právního základu mise samotné, ten zakládá tzv. SOFA (Status of Forces Agreement). Tento dokument uzavíraný mezi OSN a hostitelskou zemí upravuje práva, výsady a imunity mírové mise a jejich členů. Obsaženy jsou i jejich závazky vůči hostitelskému státu. SOFA je mimo jiné důležitá právě proto, že vyjímá členy mírových misí z jurisdikce hostitelského státu.¹⁷ To znamená, že člen mírové mise je

¹¹ Rozsudek Mezinárodního soudního dvora ze dne 31. 8. 1989. Applicability of Article VI, Section 22, of the Convention on the Privileges and Immunities of United Nations (The Mazilu Case). [online] [cit. 24. 7. 2016] Dostupné z: <http://www.state.gov/documents/organization/28501.pdf>.

¹² DURCH, William J. et al. Improving Criminal Accountability in United Nations Peace Operations. Stimson Centre Report No. 65, Rev. 1., 2009., s. 2. [online]. [cit. 25. 7. 2016] Dostupné z: https://www.files.ethz.ch/isn/102719/Improving_Criminal_Accountability_June2009.pdf.

¹³ Mandates and the legal basis for the peacekeeping. [online] ©2016 United Nations. [cit. 25. 7. 2016] Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/operations/pkmandates.shtml>.

¹⁴ Contingent Owned Equipment. [online] ©2016 United Nations. [cit. 27. 7. 2016] Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/issues/fieldsupport/equipment.shtml>.

¹⁵ Mandates and the legal basis for the peacekeeping. Op. cit.

¹⁶ NDULO, Muna. United Nations Peacekeeping Operations and Security and Reconstruction. s. 21 [online] 2011 [cit. 27. 7. 2016] Dostupné z: <http://scholarship.law.cornell.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1187&context=facpub>.

¹⁷ Handbook on United Nations Multidimensional Peacekeeping Operations. s. 13. [online] ©2016 United Nations. [cit. 27. 7. 2016] Dostupné z: http://www.un.org/en/peacekeeping/documents/Peacekeeping-Handbook_UN_Dec2003.pdf.

právně odpovědný na základě právního řádu jeho domovského státu, což by mělo obecně zefektivňovat jeho poslání. Dalšími dokumenty uplatňujícími se při vysílání mírových misí, jež definují podmínky, na základě kterých operují vojenské a policejní složky, jsou známy pod zkratkami ROE (Rules of Engagement) a DUF (Directives on the Use of Force).¹⁸ Členové mírových misí jsou rovněž vázáni mezinárodními standardy humanitárního práva.

Přejdeme-li k otázce odpovědnosti, z obsahu SOFA vyplývá, že členové mírových misí nejsou odpovědní OSN či hostitelskému státu, ale státu, ze kterého byli vysláni. Jemu jsou odpovědní za porušení kodexu chování, disciplinární pochybení a závažné trestné činy. V současné době je tak nejčastějším prostředkem řešení těchto situací navrácení člena mírové mise zpět domů, kde zpravidla nedojde k žádnému dalšímu řízení za takové provinění.¹⁹

2.2 Právě probíhající

V současné době probíhá celkem 16 mírových misí, z nichž je většina na africkém kontinentě a na Blízkém východě.²⁰ Nejstarší a stále trvající mise UNTSO byla ustanovena rezolucí Rady bezpečnosti OSN (50) 1948.²¹ Její mandát se postupem času přizpůsoboval aktuálnímu vývoji konfliktu mezi Izraelem a sousedními státy. Pokud jde o velikost mise, poslední statistiky uvádí, že se celá mise skládá zhruba ze 400 členů.²² Situaci v teritoriu dále kontrolují mise UNDOF a UNIFIL.

Jedinou mírovou misí, která se nachází na evropském kontinentu, je UNMIK. Počátek mise se datuje rokem 1999, kdy NATO ukončilo svou intervenci na Balkánu, po které následovalo masivní porušování lidských práv srbskými autoritami. Trvající spory mezi zúčastněnými stranami tak vedly k přijetí rezoluce Rady bezpečnosti 1244 (1999).²³ Tato rezoluce dala základ civilnímu a bezpečnostnímu zastoupení, jehož úkolem je prozatímní správa území. Zároveň je tato mise první, která v sobě spojila tzv. čtyři pilíře, a to humanitární pomoc, administrativu, demokratizaci a budování institucí a obnovu ekonomického vývoje, které byly zabezpečovány rozdílnými mezinárodními organizacemi. Mírová mise doznala některých změn po roce 2008, kdy Kosovo vyhlásilo svou nezávislost a Mezinárodní soudní dvůr tuto akci ve svém posudku neoznačil za porušení mezinárodního práva. Současným posláním mírových misí je tak podporování bezpečnosti, stability a respektu k lidským právům.²⁴

Mírová mise MONUC v Kongu byla zformována rovněž v roce 1999 a to z důvodu dohlížení na dodržování dohody o pokoji zbrani podepsané v Lusace z července téhož roku. Mise MONUC byla na základě tamního vývoje, mezi jehož prvky můžeme zahrnout i svobodné volby v roce 2006, rezolucí Rady bezpečnosti 1925 (2010)²⁵ přejmenována na MUNUSCO. Původním mandátem této přejmenované mise bylo využití všech prostředků k ochraně obyvatelstva a jeho lidských práv. S ohledem na nepokoje na východě území však v roce 2013 dala Rada bezpečnosti

¹⁸ United Nations Peacekeeping Operations. s. 14 [online] ©2016 United Nations. [cit. 25. 7. 2016] Dostupné z: http://www.un.org/en/peacekeeping/documents/capstone_eng.pdf.

¹⁹ MOLTANBANO. Lydia. Status and Criminal Liability of the „Blue Helmets“. [online]. © 2013 Ured. [cit. 25. 7. 2016] Dostupné z: <http://www.ured.org.mx/ured/status-and-criminal-liability-of-the-blue-helmets/>.

²⁰ Current Peacekeeping Operations. [online]. © United Nations 2016. [cit. 25. 7. 2016] Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/operations/current.shtml>.

²¹ Resolution 50 (1948). [online]. [cit. 25. 7. 2016] Dostupné z: [http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/50\(1948\)](http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/50(1948)).

²² UNTSCO Facts and Figures. [online]. © United Nations 2016. [cit. 25. 7. 2016] Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/untso/facts.shtml>.

²³ Resolution 1244 (1999). [online]. [cit. 25. 7. 2016] Dostupné z: [http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1244\(1999\)](http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1244(1999)).

²⁴ UNMIK Background. [online]. © United Nations 2016. [cit. 25. 7. 2016] Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unmik/background.shtml>.

²⁵ Resolution 1925 (2010). [online]. © United Nations 2016. [cit. 28. 7. 2016] Dostupné z: [http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1925\(2010\)](http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1925(2010)).

OSN vzniknout tzv. intervenční brigádě s úkolem vykázat extremistickou domobranu.²⁶

2.3 Historická zkušenost a pokusy o prevenci

Mise s cílem přinášet mír a stabilitu do konfliktem zmítaných oblastí mají většinou pozitivní dopad. Nicméně ani tak nejsou ušetřeny páchání mnohých excesů od znásilňování žen a dětí²⁷ po případy vražd.²⁸ Tato skutečnost je známa už několik desítek let a příklady jako Bosna a Hercegovina, Kambodža, Mosambik nebo Kongo nemusíme hledat nijak dlouho.

Snaha o reformu fungování mírových misí (spojenou zejména s procesním fungováním) se dá datovat rokem 2000, který je spojen s publikací Brahimi report²⁹. V roce 2003 vydalo Valné shromáždění OSN rezoluci 57/306, jež kladla za úkol vyšetřit sexuální vykořisťování, které se mělo odehrát na uprchlících v západní Africe.³⁰ Na tuto rezoluci navázal generální tajemník OSN, který v říjnu téhož roku vydal tzv. Bulletin 2003, jehož hlavním účelem je definovat podmínky prevence před sexuálním vykořisťováním a útoky.³¹

Následná vyhrocená situace v Kongu v roce 2004 vedla generálního tajemníka OSN Kofi Annana k oslovení prince Zeida majícího osobní zkušenost s mírovými misemi kvůli vyšetření problému a návrhu na jeho řešení.³² Na tomto podkladě byl vypracován tzv. Zeid Report, který následně vedl k přijetí mnohých preventivních opatření jako např. politik vedení mírových misí nebo kodexů řízení.³³

3 Řešení problému

Jak i z výše zmiňovaného vyplývá, představitelé OSN si byli vědomi provinění a nedostatků, které jsou s mírovými misemi spojeny. Klíčovým dokumentem, který dokázal identifikovat nejpalčivější problémy, byl právě Zeid report, z jehož doporučení vzešlo mnoho dalších dokumentů. Zeid report se výhradně věnuje problematice sexuálního vykořisťování a otázky porušování jiných lidských práv ponechává stranou. Důležitost a dlouhodobost tohoto problému pak dokazuje skutečnost, že Rada bezpečnosti OSN v březnu letošního roku vydala k tomuto tématu rezoluci 2272 (2016).

²⁶ BOSCO, David. When Peacekeepers go to war. Foreign Policy.[online]. 2016. [cit. 28. 7. 2016] Dostupné z: <http://foreignpolicy.com/2013/04/01/when-peacekeepers-go-to-war/>.

²⁷ FLASHMAN, Michael. Tough UN line on peacekeeper abuses. Africa Renewal Online. [online]. 2005. [cit. 30. 7. 2016] Dostupné z: <http://www.un.org/africarenewal/magazine/april-2005/tough-un-line-peacekeeper-abuses>.

²⁸ Central Africa Republic: Murder by Peacekeepers. Human Rights Watch. [online]. 2016. [cit. 30. 7. 2016] Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2016/06/07/central-african-republic-murder-peacekeepers>.

²⁹ BRAHIMI Report. [online]. © United Nations 2016. [cit. 28. 7. 2016] Dostupné z: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/55/305.

³⁰ Resolution 27/306 [online]. [cit. 29. 7. 2016]. Dostupné z: <http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/SE%20ARES%2057%20306.pdf>.

³¹ Bulletin 2003. [online]. [cit. 29. 7. 2016]. Dostupné z: <http://www.unhcr.org/protection/operations/405ac6614/secretary-generals-bulletin-special-measures-protection-sexual-exploitation.html>.

³² PETROVA, Milena. Criminal Misconduct and Sexual Offenses by UN Personnel During Peacekeeping Missions: Responses and Challenges. [online]. 2015. [cit. 30. 7. 2016]. Dostupné z: <http://www.beyondintractability.org/library/criminal-misconduct-and-sexual-offenses-committed-un-personnel-during-peacekeeping-missions>.

³³ Op. cit.

3.1 Zeid report

Před publikací uvedeného reportu se řešila problematika sexuálního vykořisťování a s ní spojená témata nahodile. Ambicí Zeid report je však mimo jiné poskytnout konzistentní řešení tohoto problému. Zeid report jako jeden z prvních přináší nejen zevrubnou definici problému porušování lidských práv, ale navrhuje také jejich komplexní řešení. Report samotný je rozdělen do čtyř částí:

- současná pravidla a standardy řízení,
- průběh vyšetřování,
- odpovědnost organizace (OSN), řízení a velení,
- individuální disciplinární, finanční a trestněprávní odpovědnost.

Hlavním problémem řízení je dle prince Zeida skutečnost, že různí členové mise jsou vázáni odlišnými pravidly.³⁴ Představitelé OSN se těší statusu, který jim poskytuje Úmluva o výsadách a imunitách OSN.³⁵ Stejný status je díky SOFA rozšířen i na dobrovolníky, jež jsou rovněž vázáni kodexem řízení a jsou disciplinárně odpovědní. Součástí mise mohou být i jednotliví konzultanti, kteří jsou vázáni právem hostitelského státu a k tomu se musí řídit standardy stanovenými OSN. Civilní policie a vojenští pozorovatelé mají rovněž imunitu a privilegia poskytované Úmluvou, jejich imunita však může být zrušena generálním tajemníkem OSN. Tito pozorovatelé navíc podepisují prohlášení, v němž se zavazují respektovat a naplňovat standardy, směrnice a další dokumenty spojené s misí. Konečně imunity a výsady vojenské složky mise jsou uvedeny v SOFA, kde je vysílající zemi zaručena jurisdikce nad členy jejího kontingentu. Pokud však nějaký člen kontingentu bude shledán odpovědným za zásadní přečin, může být generálním tajemníkem OSN navrácen zpět do vysílající vlasti.³⁶ Doporučení v této oblasti je jasné - měla by být vytvořena jednotná pravidla závazná pro všechny skupiny účastníků se mírových misí a měla by být zajištěna jejich nejširší znalost.³⁷

Dalším bodem, na který se report zaměřuje, je vyšetřování zmiňovaných přečinů. Velmi často se totiž tyto prohřešky řeší neefektivně a v horších případech vyšetřování neproběhne vůbec. Důvodem pro tuto praxi je zejména nedostatek či nízká kvalita důkazů, jež nejsou zabezpečovány dostatečně kvalifikovanými osobami, a pochopitelně neochotou vysílajících států stíhat členy svých kontingentů. Jako možné řešení tohoto faktu princ Zeid navrhuje založení specializovaného subjektu sdílejícího administrativní aparát s Oddělením mírových operací. Do procesu vyšetřování by se měla zapojit více i vysílající země.³⁸

Návrhy na zlepšení boje proti sexuálnímu vykořisťování při mírových misích lze najít i ve vztahu k jejich vedení a řízení. Za automatický by měl být pokládán osobní příklad velitele, který by měl taktéž dbát o informovanost své jednotky. Měl by být vytvořen mechanismus shromažďující data o počtu obvinění a v neposlední řadě zvýšen podíl žen účastnících se mírových misí.³⁹

Poslední oblastí, kterou Zeid report zmiňuje, je odpovědnost. Disciplinární odpovědnost by měla stíhat každého člena mise, který poruší standardy chování uvedené v Bulletinu 2003. Pokud by se tohoto jednání dopustil reprezentant nebo expert z řad OSN, měl by rezignovat na svou funkci a OSN by jej neměla v budoucnu již nikdy zaměstnat. V případě finanční odpovědnosti je pamatováno zejména na děti narozené po sexuálnímu zneužití jejich matek. Tyto ženy a děti trpí často extrémní chudobou a sociálním vyloučením. Pravidla pro pracovníky OSN umožňují uložení disciplinární sankce, jež by tak ideálně měla být posílána do fondu

³⁴ Zeid Report. s. 10.

³⁵ Convention on the Privileges and Immunities of the United Nations.[online]. © United Nations 2016. [cit. 31. 7. 2016]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/ethics/pdf/convention.pdf>. (Dále jen „Úmluva“.)

³⁶ Zeid Report s. 10 – 11.

³⁷ Op. cit. s. 14.

³⁸ Op. cit. s. 15 – 17.

³⁹ Op. cit. s. 22 – 23.

pro oběti těchto útoků. Dále by měla být uvážena možnost zanesení podobného mechanismu do disciplinárních směrnic civilní policie a vojenských pozorovatelů. Doporučeníhodná by byla i implementace těchto pravidel pro členy národních kontingentů. V případech trestní odpovědnosti se na člena kontingentu aplikuje jeho národní právo a nikoli právo hostitelské země.⁴⁰

3.2 Rezoluce 2272 (2016)

V březnu 2016 byla Radou bezpečnosti OSN přijata rezoluce zabývající se efektivním dodržováním politiky nulové tolerance zločinů sexuálního zneužívání, která vyzývá státy k jejímu důslednému respektování a vymáhání. Nedlouho před jejím přijetím generální tajemník OSN jmenoval Jane Holl Lute jako speciální koordinátorku pro zlepšování odpovědi OSN na sexuální vykořisťování a zneužívání, jejímž úkolem má být zejména vedení programů a politiky pro posilování lidských práv a ochrany před sexuálními útoky v nejčastěji postižených oblastech.⁴¹

Rezoluce samotná vítá a podporuje politiku repatriace vojenských nebo policejních jednotek na základě rozhodnutí generálního tajemníka OSN při závažném nebo opakovaném vykořisťování a zneužívání, o kterém by byly poskytnuty dostatečné důkazy. Generální tajemník OSN je dále členy Rady bezpečnosti OSN vyzván k dohledu nad průběhem vyšetřování, které vede vojsko přispívající země se svým vojákem, a shromažďování a archivování důkazů o vyšetřování těchto zločinů. Dále jsou členské státy vyzývány k důslednému vyšetřování a provádění preventivních opatření před těmito zločiny, např. v podobě různých tréninků ještě před vysláním na misi. V neposlední řadě vyjadřuje podporu dalším mechanismům v rámci OSN, jež mají obdobné cíle.

3.3 Hledání efektivního řešení

Lze shrnout, že od roku 2005 se podařilo mnohá doporučení obsažená v Zeid reportu naplnit. Byla založena Conduct and Discipline Unit, která určuje směrování vedení za pomoci tvorby různých politik, tréninků a dalších aktivit. Díky tříbodové strategii prevence, vynucení a nápravné akce došlo k celkovému zlepšení procesu výcviku, vyšetřování i poskytování pomoci obětem.⁴² Vznikla databáze sledující počet nahlášených sexuálních útoků. Změny proběhly i na poli interního soudního systému OSN a UN Administrative Tribunal byl nahrazen United Nations Dispute Tribunal (UNDT) a odvolacím United Nations Appeals Tribunal (UNAT). Reprezentanti a zaměstnanci OSN jsou tak od roku 2009 souzeni před těmito tribunály.⁴³ Taktéž přijetí rezoluce 2272 (2016) na počátku roku ukazuje, že OSN na řešení této problematiky nerezignuje. Otázkou však zůstává, zda by do podobného systému neměly být zařazeny i další trestné činy, kterých se mohou členové mírových misí dopustit. I když totiž přímo nejde o sexuální vykořisťování, může docházet i k jiným formám násilí nebo porušování dalších lidských práv.

⁴⁰ Op. cit. s. 25 – 26.

⁴¹ Secretary-General Appoints Jane Holl Lute of United States as Special Coordinator on Improving United Nations Response to Sexual Exploitation and Abuse. [online]. 2016. [cit. 2. 8. 2016]. Dostupné z: <http://www.un.org/press/en/2016/sga1634.doc.htm>.

⁴² STERN, Jena. Reducing Sexual Exploitation and Abuse in UN Peacekeeping. STIMSON s. 5. [online]. [cit. 2. 8. 2016]. Dostupné z: https://www.stimson.org/sites/default/files/file-attachments/Policy-Brief-Sexual-Abuse-Feb-2015-WEB_o.pdf.

⁴³ STERN, Jena. Op. cit. s. 16.

4 Konkrétní rady, tipy a triky

4.1 Co by mělo ze strany států zaznít při jednání

Odpovědnost členů mírových misí je na půdě OSN dlouhodobě diskutované téma, se kterým se často spojují i otázky odpovědnosti samotné OSN za její (ne)jednání (např. v souvislosti s matkami ze Srebrenice⁴⁴). I když OSN jako taková není na základě mezinárodního práva odpovědná, mnozí by rádi viděli větší snahu o nápravu i prevenci. Na způsobu, jakým by se mohla OSN přiblížit k větší odpovědnosti, se však strany zatím nebyly schopné dohodnout. Sjednocení podmínek pro všechny členy mírových misí se zdá z důvodu jejich rozdílných právních statusů jako velmi problematické. Nabízí se otázka, zda nezřídit speciální orgán pro souzení členů mírových misí, avšak z pohledu mnohých států by toto řešení nemuselo být vítáno, neboť obecně se státy jen nerady vzdávají svých svrchovaných pravomocí.

4.2 Otázky do stanoviska

1. Jaký je vztah vašeho státu k mírovým misím OSN?
2. Jaký podíl má váš stát na mírových misích OSN? Jakou formou?
3. Měl by se tímto tématem zabývat mezinárodní dokument?
4. Mohl by vzniknout nějaký nový orgán zabývající se touto problematikou?
5. Je nutné založit systém umožňující nahradit obětem vzniklé škody?
6. Jak nastavit systém, aby neodrazoval státy od účasti na mírových misích?

4.3 Seznam doporučených zdrojů k dalšímu studiu

UN Peacekeeping

základní informace o mírových misích, jejich funkcích, historii ad.

<http://www.un.org/en/peacekeeping/>

Policy and Guidance

<http://www.un.org/en/peacekeeping/resources/policy.shtml>

Reducing Sexual Exploitation and Abuse in UN Peacekeeping

hodnocení dopadu Zeid Report 10 let od jeho vydání

https://www.stimson.org/sites/default/files/file-attachments/Policy-Brief-Sexual-Abuse-Feb-2015-WEB_o.pdf

Standardy a normy chování členů mírových misí

Ten Rules:

<https://cdu.unlb.org/UNStandardsofConduct/TenRulesCodeofPersonalConductForBlueHelmets.aspx>

We are United Nations Peacekeepers:

http://www.un.org/en/peacekeeping/documents/un_in.pdf

UN Documents

výběr z nejdůležitějších dokumentů dotýkajících se mírových misí (k četbě doporučen zejména Zeid Report, rezoluce 2272 (2016))

<http://www.codebluecampaign.com/un-docs/>

15 faktů o mírových misích pro rok 2015

<https://unfoundation.exposure.co/15-facts-about-un-peacekeeping-in-2015>

⁴⁴ RAUXLOH, Regina E. Dutch court ruling in Srebrenica could have ramifications for future UN peacekeeping. *The Conversation*. [online]. 2014. [cit. 2. 8. 2016]. Dostupné z: <http://theconversation.com/dutch-court-ruling-on-srebrenica-could-have-ramifications-for-future-un-peacekeeping-29803>.

Seznam použitých zdrojů

- BOSCO, David. When Peacekeepers go to war. Foreign Policy.[online]. 2016. [cit. 28. 7. 2016] Dostupné z: <http://foreignpolicy.com/2013/04/01/when-peacekeepers-go-to-war/>.
- BRAHIMI Report. [online]. © United Nations 2016. [cit. 28. 7. 2016] Dostupné z: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/55/305.
- Bulletin 2003. [online]. [cit. 29. 7. 2016]. Dostupné z: <http://www.unhcr.org/protection/operations/405ac6614/secretary-generals-bulletin-special-measures-protection-sexual-exploitation.html>.
- Central Africa Republic: Murder by Peacekeepers. Human Rights Watch. [online]. 2016. [cit. 30. 7. 2016] Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2016/06/07/central-african-republic-murder-peacekeepers>.
- Charta Organizace spojených národů. [online]. [cit. 23. 7. 2016]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/charta-organizace-spojonych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf>.
- Contingent Owned Equipment. [online] ©2016 United Nations. [cit. 27. 7. 2016] Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/issues/fieldsupport/equipment.shtml>.
- Convention on the Privileges and Immunities of the United Nations.[online]. © United Nations 2016. [cit. 31. 7. 2016]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/ethics/pdf/convention.pdf>. (Dále jen „Úmluva“.)
- Current Peacekeeping Operations. [online]. © United Nations 2016. [cit. 25. 7. 2016] Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/operations/current.shtml>.
- DURCH, Wiliam J. et al. Improving Criminal Accountability in United Nations Peace Operations. Stimson Centre Report No. 65, Rev. 1., 2009., s. 2. [online]. [cit. 25. 7. 2016] Dostupné z: https://www.files.ethz.ch/isn/102719/Improving_Criminal_Accountability_June_2009.pdf.
- FLASHMAN, Michael. Tough UN line on peacekeeper abuses. Africa Renewal Online. [online]. 2005. [cit. 30. 7. 2016] Dostupné z: <http://www.un.org/africarenewal/magazine/april-2005/tough-un-line-peacekeeper-abuses>.
- Handbook on United Nations Muntidimensional Peacekeeping Operations. s. 13. [online] ©2016 United Nations. [cit. 27. 7. 2016] Dostupné z: http://www.un.org/en/peacekeeping/documents/Peacekeeping-Handbook_UN_Dec2003.pdf.
- Mandates and the legal basis for the peacekeeping. [online] ©2016 United Nations. [cit. 25. 7. 2016] Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/operations/pkmandates.shtml>.
- MOLTANBANO. Lydia. Status and Criminal Liability of the „Blue Helmets“. [online]. © 2013 Ured. [cit. 25. 7. 2016] Dostupné z: <http://www.ured.org.mx/ured/status-and-criminal-liability-of-the-blue-helmets/>.
- MURPHY, Ray. UN Peacekeeping in Libanon, Somalia and Kosovo: Operational and Legal Issues in Practise. New York: Cambridge University Press, 2007. ISBN 978-0-521-84305-8
- NDULO, Muna. United Nations Peacekeeping Operations and Security and Reconstruction. s. 21 [online] 2011 [cit. 27. 7. 2016] Dostupné z:

- <http://scholarship.law.cornell.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1187&context=facpub>.
- Peacekeeping Operations. [online] ©2016 United Nations. [cit. 23. 7. 2016].
Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/operations/>.
- PETROVA, Milena. Criminal Misconduct and Sexual Offenses by UN Personnel During Peacekeeping Missions: Responses and Challenges. [online]. 2015. [cit. 30. 7. 2016]. Dostupné z: <http://www.beyondintractability.org/library/criminal-misconduct-and-sexual-offenses-committed-un-personnel-during-peacekeeping-missions>.
- RAUXLOH, Regina E. Dutch court ruling in Srebrenica could have ramifications for future UN peacekeeping. The Conversation. [online]. 2014. [cit. 2. 8. 2016].
Dostupné z: <http://theconversation.com/dutch-court-ruling-on-srebrenica-could-have-ramifications-for-future-un-peacekeeping-29803>.
- Resolution 50 (1948). [online]. [cit. 25. 7. 2016] Dostupné z:
[http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/50\(1948\)](http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/50(1948)).
- Resolution 1244 (1999). [online]. [cit. 25. 7. 2016] Dostupné z:
[http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1244\(1999\)](http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1244(1999)).
- Resolution 1925 (2010). [online]. © United Nations 2016. [cit. 28. 7. 2016]
Dostupné z:
[http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1925\(2010\)](http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1925(2010)).
- Resolution 27/306 [online]. [cit. 29. 7. 2016]. Dostupné z:
<http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/SE%20ARES%2057%20306.pdf>.
- Rozsudek Mezinárodního soudního dvora ze dne 31. 8. 1989. Applicability of Article VI, Section 22, of the Convention on the Privileges and Immunities of United Nations (The Mazilu Case). [online] [cit. 24. 7. 2016] Dostupné z:
<http://www.state.gov/documents/organization/28501.pdf>.
- Secretary-General Appoints Jane Holl Lute of United States as Special Coordinator on Improving United Nations Response to Sexual Exploitation and Abuse. [online]. 2016. [cit. 2. 8. 2016]. Dostupné z:
<http://www.un.org/press/en/2016/sga1634.doc.htm>.
- STERN, Jena. Reducing Sexual Exploitation and Abuse in UN Peacekeeping. STIMSON s. 5. [online]. [cit. 2. 8. 2016]. Dostupné z :
https://www.stimson.org/sites/default/files/file-attachments/Policy-Brief-Sexual-Abuse-Feb-2015-WEB_0.pdf.
- United Nations Peacekeeping Operations. s. 14 [online] ©2016 United Nations. [cit. 25. 7. 2016] Dostupné z:
http://www.un.org/en/peacekeeping/documents/capstone_eng.pdf.
- UN Standards of Conduct. In: cdu.unlb.org [online]. ©2016 United Nations. [cit. 23. 7. 2016] Dostupné z:
<https://cdu.unlb.org/UNStandardsOfConduct/TenRulesCodeofPersonalConductForBlueHelmets.aspx>.
- UNMIK Background. [online]. © United Nations 2016. [cit. 25. 7. 2016] Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unmik/background.shtml>.
- UNTSCO Facts and Figures. [online]. © United Nations 2016. [cit. 25. 7. 2016] Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/untso/facts.shtml>.
- We are United National Peacekeepers. [online] ©2016 United Nations. [cit. 23. 7. 2016]. Dostupné z: http://www.un.org/en/peacekeeping/documents/un_in.pdf.

What is Peacekeeping? [online]. ©2016 United Nations. [cit. 23. 7. 2016] Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/operations/peacekeeping.shtml>.

Zeid Report [A/59/710]. [online]. ©2016 United Nations. [cit. 23. 7. 2016]. Dostupné z: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/59/710.

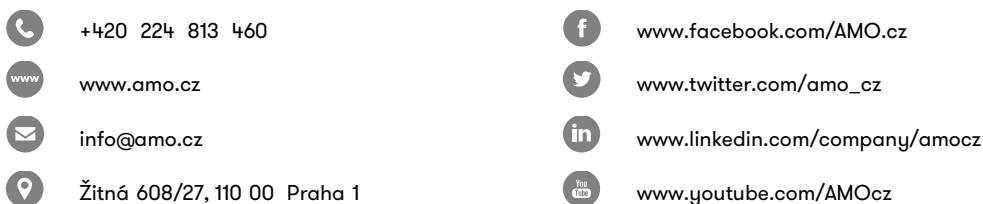
Pražský studentský summit

Pražský studentský summit je unikátní vzdělávací projekt existující od roku 1995. Každoročně vzdělává přes 300 studentů středních i vysokých škol o současných globálních tématech, a to především prostřednictvím simulace jednání čtyř klíčových mezinárodních organizací – OSN, NATO, EU a OBSE.

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.

Autoři

Autorka: Lucie Kalousková

Imprimatur: Jan Papajanovský, Filip Jelínek

Odborná spolupráce: Jana Hujerová, Výzkumné centrum AMO

Jazyková úprava: Kateřina Porembská, Vojtěch Vrabec, Jana Fialová

Technická úprava: Petra Hubatková

Background report slouží jako vzdělávací materiál pro žáky středních škol účastnících se Pražského studentského summitu. Všichni partneři projektu jsou uvedeni [zde](#).

Generální partner

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Evropská
komise

Zastoupení v České republice

OD Komerční banky

METROPOLITNÍ
UNIVERZITA PRAHA

embassy

Embassy of Canada
Ambassade du Canada

ČESKÁ REPUBLIKA
POMÁHÁ